

labod

glasilo podjetja labod tovarne oblačil novo mesto

opozorili smo — če ne bomo uslišani, bomo napovedali generalno stavko

Konferenca sindikata Laboda je v skladu z napovedjo in poslovníkom

o poteku opozorilne stavke v podjetjih tekstilne in usnjarsko-predelovalne in-

dustrije sklicala zbere stavkajočih delavcev. Te so **na opozorilni stavki, v torek, 15. maja**, vodili sindikalni zaupniki skupaj s člani IO sindikalnih podružnic. Sicer pa je celotno stavko vodil stavkovni odbor, ki so ga sestavljali člani IO republiškega odbora naše dejavnosti pri RS ZSSS v Ljubljani. Naši sindikalni predstavniki so za opozorilno stavko v Labodu pripravili več gradiv in biltenov. Iz teh povzemamo **prispevek predsednice konference sindikata Labod Mojce Novak:**

Namen stavke

S splošno opozorilno stavko smo zahtevali uredništev zahtev članov sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije, izraženih v letu 1989 na več nivojih — od federacije do republike in ob-

čin s strani zveznega odbora dejavnosti ter republiškega odbora dejavnosti, in nazadnje tudi v sklepih in zahtevah 5. skupščine sindikata dejavnosti 23. februarja 1990 v Novem mestu, do vseh odgovornih institucij sistema.

Kljub obravnavi te tematike na različnih institucijah sistema, zlasti v Sloveniji, in nekaterim kratkotrajnim in sedaj veljavnim ukrepom, je položaj še vedno težak in iz dneva v dan bolj brezupen. Odgovorni predstavniki institucij sistema pa na naša opozorila niti ne reagirajo oz. nas ignorirajo.

Pospešeno se nadaljuje propad obeh panog, ki doživljata likvidnostno agonijo in se zatekata v vse hujšo mezdno izkoriščanje dela in strokovnega znanja svojih delavcev. Delavci, zaposleni v tekstilni in usnjarsko-predelovalni industriji Slovenije smo doslej prispevali doberšer del akumulacije slovenskega gospodarstva. Še danes, z zastarelo tehnologijo in podcenjenim delom, prispevamo kot intenzivni panogi nadpovprečno višino družbenih dajatev. Tržne zakonitosti že dolgo poznamo in zahtevamo, da se po njih ravna in spoštujemo tudi kreatorji ekonomske politike.

Stavkovni odbor stavke kot konkreten primer navaja primer Peka oz. obveznosti iz enega paračevljev. Nič manj drastičen ni primer srajce, kar smo izračunali v Labodu. Ostane nam le vrednost dveh manšet pri srajci.

Kaj zahtevamo?

1. Za dejansko izboljšanje pogojev poslovanja v

v današnji številki

- Pripravljen je drugi osnutek Pravilnika o notranji organiziranosti — torej akta, ki je za naše podjetje še kako pomemben. Predstavljamo vsebino pravilnika, odmeve oz. pripombe pa bomo predstavili v naslednji številki glasila
- Kako smo poslovali v prvih treh mesecih
- Zakonske novosti pri dokupu zavarovalne dobe
- Delta opozarja na premajhno število delavcev v neposredni proizvodnji, Zala na slabo zasedenost z delom
- Kljub prizadevanjem inovativna dejavnost v Labodu nikakor ne zaživi tako, kot bi si želeli in pričakovali — prispevek predsednika komisije za inovácijsko dejavnost — dipl. ing. Vladimirja Škronjarja
- Moda za jesen vrača ženske obleke
- Naše redne rubrike in nekaj zanimivosti

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

obeh panogah se morajo dajatve znižati za 40% in bremena za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb enakopravno porazdeliti med delovno intenzivne in kapitalno intenzivne panoge.

2. Zahtevamo učinkovito šolstvo, zdravstvo, raziskovalno dejavnost in kulturo, vendar odločno terjamo realizacijo upravljanja teh dejavnosti. Še posebej pa to velja za vso družbeno in državno upravo na vseh nivojih.

3. Zahtevamo učinkoviti sistem zaščite pred nelegalno konkurenco iz uvoza, nasprotujemo intervencnemu uvozu tekstilnih in usnjarskih izdelkov, dokler država ne zniža

davščine na surovine in repromaterial na raven naših zunanjih konkurentov. Terjamo realno vrednotenje našega izvoza s primerno višino nadomestila izpada prihodka zaradi tečajne politike.

Vse te zahteve postavljamo že vrsto let, vendar je stanje vse slabše: obremenitve se večajo, plače delavcev pa komaj pokrivajo eksistenčni minimum.

Kaj pričakujemo?

1. Takojšnjo rešitev oz. reševanja vseh postavljenih zahtev. Slogan opozorilne stavke je: stari vladi za sedmino in novi za popotnico, ki jo mora takoj razrešiti!

2. V primeru da tega ne bo storila, bomo organizirali generalno stavko.

zaustavimo siromašenje naše panoge

Analiza podatkov za prve tri mesece je pokazala, da predstavlja delež dajatev (občinski in republiški davki in prispevki) v strukturi cene okoli 13% in je v porastu vse od leta 1986, ko je predstavljal okoli 10%. Iz tega izhaja, da rezultati obljub o razbremenitvi gospodarstva niso vidni, ampak obratno, da so pritiski na gospodarstvo v smislu obremenitev čedalje večji.

Kot končni proizvajalec konfekcijskih izdelkov je naša struktura cene naslednja:

1. prodajna cena srajce 320,00 din

2. za dobavitelje materiala, energije in ostalih poslovnih stroškov 231,80 din

3. za plačilo dajatev — od tega: 41,05 din

— za občinske davke in prispevke 6,68 din

— za republiške 34,37 din

4. za neto OD in lasten razvoj 46,70 din

Iz primera je razvidno, da nam ostane za neto osebne dohodke, ki močno zaostajajo za povprečjem gospodarstva (jan-feb 1990 za 23%) in za lasten razvoj toliko, kot moramo odvajati za plačilo vseh vrst dajatev. Za naše podjetje, ki je delovno intenzivna panoga, je to nesprejemljivo, saj na račun že tako nizkih osebnih dohodkov ne moremo iskati rezerve za znižanje cen in povečanja sredstev za lasten razvoj. Iz te analize izhaja, da so zahteve republiškega odbora sindikata dejavnosti utemeljene in nujne, da se zaustavi nadaljnje siromašenje te panoge, znotraj katere je tudi Labod. Izračuni kažejo, da ni vse odvisno od lastnih prizadevanj in da se samo z lastnimi silami položaj panoge in podjetij znotraj nje ne more izboljšati, torej skrajni čas je, da institucije sistema družbe rešijo postavljene zahteve.

PAS

pripravljen je drugi osnutek

Do konca polletja naj bi sprejeli pravilnik o notranji organiziranosti, torej osnovni akt podjetja. To je dokument, ki v osnovah postavlja našo organiziranost, ta pa seveda izhaja iz statuta, kjer smo že postavili osnovne odnose.

S pravilnikom želimo vzpostaviti organiziranost strokovnih služb z nalogami in pooblastili in organiziranost tovarn za obstoječe programe. V prilogah pravilnika pa je predlog sistematizacije delovnih mest z osnovnimi zahtevami in potrebnim številom delavcev.

»Ne domišljajmo si, da s tem pravilnikom delamo revolucijo, vsekakor pa si z njimi postavljamo organiziranost, v kateri bomo lahko bolje poslovali, enostavneje, funkcionalneje,« pravi glavni direktor.

Samo v strokovnih službah je s ponujeno organiziranostjo število izvajalcev občutno zmanjšano. Gotovo pa se bodo tudi v tovarnah hitro odločili, s kolikšno režijo bodo opravljali delo. S tem pravilnikom je vzpostavljena veliko višja stopnja tehnološke samostojnosti, predvsem v smislu, da bodo odslej tovarne same postavljale normative in izdelovale fazne liste.

Končno so s pravilnikom urejena pooblastila direktorjev sektorjev in tovarn ter ostalih vodilnih in vodstvenih delavcev. Pri snovanju pravilnika je ob tem vodila misel, da morajo delavci, ki so zaposleni na vodilnih in vodstvenih delih, imeti najširša pooblastila, da bi lahko v celoti, odgovorno in kvalitetno opravljali svoja dela. Njihove odgovornosti pa izhajajo iz narave dela.

Nov je na primer tudi predlog o organiziranosti službe kakovosti. Ne v

smislu menjanja kriterijev, ampak da so v službi kakovosti le glavni kontrolor ter kontrolorji tovarn, ostali deli kontrole pa se vračajo v tovarne. Te bodo tudi same odločile število kontrolorjev. Dolžne so zagotavljati kvalitetne izdelke in temu ustrezno bodo organizirale kontrolo. So pa stališča po posameznih tovarnah do števila kontrolorjev kaj različna.

To je nekaj poudarkov iz pravilnika. »Zavedati se moramo, da nam noben akt ne bo odpravil nedoslednosti. To je stvar odgovornosti organizatorjev dela. Zato bi želel, da bi se tudi v razpravah o ponujenem drugem osnutku pravilnika razmišljalo na tej podlagi, ker bi sicer zašli v slepo ulico. Izhajati moramo iz tega, da potrebujemo primerno število strokovnjakov, ki so v stanju pripraviti proizvodnjo, da bo tekla čim rentabilnejše, in primerno število strokovnjakov, izvajalcev za strokovne službe. Kajti za vsem tem je naš izdelek in cena, za katero ga lahko vnovčimo na trgu,« razmišlja glavni direktor.

Torej je zaenkrat v strokovnih krogih v razpravi drugi osnutek pravilnika. Prvi je bil z mnogimi pripombami in željo, da pri snovanju tega pomembnega akta sodelujejo tudi tuji strokovnjaki, zavrnilen. Ker ne smemo odlašati s tem dokumentom, zastavljeno sodelovanje s tujimi strokovnjaki pa teče počasi, se naslanjamo na lastne sile in izkušnje, zunanje ocene na našo organiziranost pa bi bile ob tem lahko dobrodošla osvetlitev naših pogledov — ne pa kaj več.

Delavski svet bo nato osnutek pravilnika ponudil v javno razpravo, in tako lahko upamo, da bomo ta osnovni akt le sprejeli do konca polletja.

IZ LABODOVE DRUŽINE

Rezultati prvega trimesečja dobro kažejo, bati pa se je, kako bo v naslednjih obdobjih

Gotovo nas zanima, kako se kažejo rezultati, ki smo jih dosegli v tem obdobju. O teh govori **vođa plansko-analitske službe Rozina Kum:**

Število zaposlenih se je v neposredni proizvodnji v letošnjih prvih treh mesecih zmanjšalo za 1,7%, medtem ko je v režiji ostalo nespremenjeno. Tako se število zaposlenih v neposredni proizvodnji bliža planu, zato bo nujno začeti v tovarnah dodatno zaposlovati. Zlasti v Ločni in Temenici, kjer je stanje zaposlenih v proizvodnji že pod planom.

Plan proizvodnje smo v prvem letošnjem trimesečju dosegli 98,5%. Najnižje ga je dosegla Ločna — le 93%, sledi Delta z 98,9% in Libna z 99,7%, tovarne vrhnjih oblačil pa so dosegle prek 100% plana. Vzrok za tako nizek plan Ločne je uvajanje novega partnerja za izvoz, ki ima zelo raz-

drobljeno in zahtevno delo. Precej pa se je povišala tudi bolniška, ki je bila marca v Ločni kar na 23%. Treba pa je dodati, da bolniška raste tudi v drugih tovarnah, vendar le ni dosegla tako kritične višine.

Za izvoz smo v prvih treh mesecih delali 65% proizvodnje, 35% te pa za domači trg. To pa so odstotki, ki so zastavljeni tudi v planu. Izvoz je bil močnejše zastopan v naših proizvodnjah v prvih dveh mesecih letos, v marcu pa precej manj. Vrednost realizacije v izvozu je za 15% nad planirano.

Prodaja na domačem trgu pa je izvršena v 82%. Vzrok je splošno stanje, tako v družbi kot tudi stanje v trgovinah. Vedeti pa je treba, da je ta odstotek nekoliko nerealen, saj je prišlo do zniževanja cen in so bili izdelki po nižji ceni od zastavljene v planu.

prodaja	I—III 89		skupaj	I—III 90		v kom. izv skupaj
	DT	IZV		DT	izv	
srajce	328.000	126.000		174.000	217.000	
bluze	91.000	276.000		65.000	270.000	
kriila-hlače	45.000	7.000		32.000	3.000	
VO	17.000	21.000		16.000	22.000	
skupaj	481.000	430.000	911.000	287.000	512.000	799.000

Pripis: kosovno smo v prvem letošnjem trimesečju prodali 12% manj v primerjavi z enakim obdobjem lani. Vzrok je v upočasnejši prodaji na domačem trgu, za samo proizvodnjo pa velja, da je zahtevnejša, zato je kosovno manjša.

Kupna moč pada

Pri stanju zalog lahko rečemo, da je vezava ugodnejša pri zalogah surovin za program srajc in bluz in nedovršeni proizvodnji, bistveno pa je nižja tudi pri zalogah gotovih izdelkov. Višje pa so zaloge surovin za program vrhnjih oblačil in trgov-

skega blaga. Pri rokih plačevanja moramo reči, da se kažejo trendi podaljševanja teh in tako so nam naši kupci plačevali blago povprečno v 62 dneh. Ker prihaja do razkoraka plačila naših dolgov do dobaviteljev in plačila naših kupcev nam, se slabša likvidnostno stanje, kar nam je povečevalo kratkoročne kredite za tekoče financiranje. Vendar je realno pričakovati, da se bo že v maju to stanje izboljšalo in da bodo prihajali večji prilivi. Med ukrepi za obvladovanje težje likvidnostne situacije pa je tudi omejevanje stroškov le na najnujnejše.

Naše plače so znašale v prvih treh mesecih v povprečju 3.372 din. Po tovarnah je bil znesek različen, odvisen pač od rezultatov. Najnižjo povprečno plačo je imela Ločna, 2.911 din, najvišjo pa so dosegli v Delti, 3.305 din. V strokovnih službah je bila povprečna plača za okoli 1.000 din višja od povprečne plače v podjetju.

Kot rečeno, lahko glede likvidnosti pričakujemo v prihodnjem obdobju nekoliko lažjo situacijo, vendar pa se moramo zavedati, da je stanje na trgu nezavidljivo in da bo s plasmajem izdelkov gotovo težko. Zato moramo biti ob oceni prvega trimesečja, ki bi ga po sedanjih podatkih lahko ocenili kot primerne, le previdni. Tak rezultat bo v prihodnje težko zadržati.

zalo skrbi slaba zasedenost z delom

Po planu naj bi bila Zala lepo zasedena z delom, v maju, juniju in juliju kar s 100% delom za izvoz, in sicer za italijansko firmo Carla Carlini ter za nemško Fink-modele. Pošiljke obeh tujih partnerjev pa so premajhne, da bi pokrile proizvodnjo. Italijanski partner je začel pošiljati delo za 1000 do 1200 kosov, nemški pa le za 400. Tako je italijanski partner s prvo pošiljko dela pokril le 6 dni na prvih operacijah, nemški pa za 7 dni. Zato je bilo nujno rešiti zasedenost z vsokom domačega trga. Ta je povzročil težave na končnih operacijah, saj ni bilo,

ker je bilo to delo pač nepredvideno, končnega materiala — gumbov, pasov itd. Na to so v Zali čakali deset dni in sedaj je delo zaključeno. Toda to so kostimi, ki smo jih izdelali na zalogo za jesen in zimo.

Direktorico Zale, **Albino Tušar**, skrbi tako delo. Skrbi jo tako zaradi pomanjknja dela v njihovi proizvodnji kot tudi zato, ker se denar v tem primeru ne obrača. Zaradi premajhnih pošiljk tujih partnerjev bo odprema kasnejša, domači trg pa je bil izdelan na zalogo, pripoveduje direktorica Zale.

občutno manj delavk v neposredni proizvodnji

Plan je postavljen na 536 zaposlenih, dejansko pa jih je v prvih mesecih letos delalo v Delti le 419

Z lanskim prizadevanjem za oblikovanje realnega plana se je tudi Delti plan znižal za okoli 3 odstotke. Ta številka je postavljena seveda na lanskoletnem številu zaposlenih, število pa se je letos precej zmanjšalo in tako Delta zopet bije težko bitko za dosego plana. **Direktor, Franc Kranjc** trdi, da dosegaajo glede na število delavk v neposredni proizvodnji lepe rezultate, toda glede na plan so seveda pod stotimi odstotki.

Lani je bilo v neposredni proizvodnji Delti zaposlenih 536 delavcev, letos jih je le 508. K temu je treba dodati tudi podatek, da se število bolniških večja. Imajo tudi 18 delavk, ki delajo po štiri ure, in 18 invalidov 2. stopnje. Na porodniškem dopustu je 36 delavk, v bolniški nad 30 dni pa je 35 delavk. Tako

jih ostane v sami proizvodnji dejansko le 419 in še od tega števila je 11 delavk na kontroli, precej pa je tudi krajših bolniških, kar seveda precej vpliva na rezultate dela.

S takim številom delavk so na primer prejšnji mesec imeli 97% plana.

Seveda morajo v Delti zaposliti nove moči za neposredno proizvodnjo. Na oglas za likarice, kjer je stanje najbolj kritično, in šivilje je prišlo okoli 70 prijav. Vsaka prošnja je zgodba zase, saj je nezaposlenost vse večja. Zaposlili so 6 novih likaric in le 11 šivilj, od predvidenih petnajstih. Vendar so pri šiviljah določeni pogoji, ki naj bi jih te izpolnjevale, da bi lahko bile kos zahtevnemu delu v Deltini proizvodnji. Tem kriterijem pa je ustrezalo le 11 iskalk dela.

Pisali smo že o prizadevanjih Temenice za pridobitev sredstev iz sklada za nerazvite oz. za mejne občine. Kljub bojazni, da ne bodo uspeli, vendarle so. Ker so ta sredstva tudi pogojena, bo celotno delo potekalo v dveh delih — najprej v finančnem in nato še v tehničnem. Čaka jih torej veliko dela, vesele pa se, da so vendarle uspeli in da bodo — čeprav v več fazah — le rešili osnovni problem v proizvodnji — vročino in razširili delovni prostor.

Iz Libne smo vajeni drugačnih, lepših fotografij, saj velja za najbolj urejeno Labodovo tovarno. To pa je posnetek, ki so ga delegati delavskega sveta prinesli na sejo in z njim dokumentirali škodo, ki nastaja zaradi puščanja strehe nad krojilnico.

dokup zavarovalne dobe

Ker je med našimi delavci zelo aktualno vprašanje dokupa zavarovalne dobe, podajamo krajšo informacijo s tega področja, s tem da moramo poudariti, da nova zakonodaja s področja PIZ še ni objavljena v uradnem listu in bomo o tem kaj več napisali v prihodnji številki glasila.

Zvezni zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (Ur. list SFRJ, št. 60/1989) je omogočil dokup delovne dobe delavcem, katerih delo ni več potrebno zaradi tehnoloških in drugih izboljšav. To pravico imajo samo tisti delavci, ki jim do starostne pokojnine manjka do pet let delovne dobe.

Dokup delovne dobe lahko uveljavljajo:

— zavarovanec, ki še ni dopolnil 55 let starosti (moški), oz. 50 let (ženska), če je dopolnil najmanj 35 let (moški), oz. 30 let (ženska) pokojninske dobe;

— zavarovanec, ki je dopolnil 55 let ali več (moški), oz. 50 let ali več (ženska) z dopolnjenimi najmanj 35 oz. 30 let pokojninske dobe;

— zavarovanec, ki je dopolnil 60 let ali več (moški), oz. 55 let ali več (ženska) z dopolnjenimi najmanj 15 leti pokojninske dobe;

— zavarovanec, ki je dopolnil 65 let ali več (moški) oz. 60 let ali več (ženska) z dopolnjenimi najmanj 10 let zavarovalne dobe.

Dokup zavarovalne dobe za uveljavitev pravice do predčasne pokojnine lahko uveljavljajo tisti, ki so dopolnili 55 let starosti ali več (moški), oz. 50 let starosti ali več (ženska) in z najmanj 30 let pokojninske dobe (moški), oz. 25 let (ženska).

Dokup zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev (do ene tretjine delovnih let) za uveljavitev pravi-

ce do invalidske pokojnine lahko uveljavljajo tudi delovni invalidi II. in III. kategorije, ki jim zaradi določene starosti niso več zagotovljene pravice na podlagi preostale delovne zmožnosti.

Dokupovati bo torej mogoče samo tista leta, ki preseženemu delavcu manjkajo do tega, da izpolni pogoje za pridobitev pokojnine. Tako tisti, ki je na primer star 60 let in ima 38 let delovne dobe, ne more dokupiti nobenega leta, čeprav mu manjkata do polne delovne dobe dve leti, ker že sicer izpolnjuje pogoje za redno starostno upokožitev.

Zahtevku za dokup zavarovalne dobe bo moral delavec priložiti dokazilo podjetja oziroma družbenopolitične skupnosti, da njegovo delo ni več potrebno, ter dokazilo o zagotavljenih sredstvih za plačilo prispevka.

Čeprav se za dokupovanje delovne dobe za

svoje delavce v podjetjih že zdaj precej zanimajo, in tudi v pokojninski skupnosti pričakujejo, da bo za dokup velik interes, je vendarle glede na višino prispevkov, ki so ekonomski, nemogoče pričakovati, da bi lahko delavci sami plačali takšen dokup. Za pokojninsko skupnost pa je praktično vseeno, kdo da denar za prispevek (zavarovanec, podjetje, družbenopolitična skupnost ali sklad za zaposlovanje, morda pa vsak nekaj). Zavarovanec bo pač, kot smo že omenili, moral k zahtevku za dokup priložiti potrdilo o tem, da je denar za plačilo prispevka zagotovljen, prispevek pa bo moral plačati v enkratnem znesku v petnajstih dneh od prejema sklepa.

Prispevki, ki jih bo treba plačati za dokup dobe, se izračunavajo na podlagi ekonomskih meril, saj je treba z njimi zagotoviti tolikšna sredstva, da bodo pokriti dodatni izdatki za plačevanje pokojnine glede na pričakovano trajanje uživanja pokojnine. Pri tem dokupu gre namreč za pravi-

co, ki se v pokojninskem in invalidskem zavarovanju odraža tako v predčasni pridobitvi pravice kot tudi v višji pravici, in mora zato plačilo temeljiti le na podlagi meril, ki upoštevajo zavarovalniške principe.

Izračun prispevka bo individualen, kar pomeni, da ga bodo izračunali za vsakega prosilca posebej in da bodo pri tem upoštevali njegovo starost, spol, pokojninsko osnovo in dobo ter število let, ki jih dokupuje. Spol, starost in število let, ki jih dokupuje, so izraženi v koeficientih, ki izhajajo iz tablic koeficientov za izračun »dosmrtnih« rent.

Zaradi lažje ponazoritve, koliko stane tak dokup, objavljamo nekaj primerov. Opozorimo naj, da se bo višina prispevka za dokup sproti spreminjala (višala) glede na usklajevanje pokojnin, zato ti računi veljajo samo za zdaj.

Prispevek za pet let dokupa zavarovalne dobe v primeru, ko je ženska stara 49 let in ima 30 let

(Nadaljevanje na 6. strani)

Delavke v Zali in Libni še telovadijo med delom, kar je gotovo pohvale vredno. V Zali pravijo, da vztrajajo tiste, ki imajo težave s hrbtenico in tako komaj čakajo čas za razgibavanje. Tisti, ki jih te težave še ne tarejo, pa se premalo zavedajo vrednosti preventive.

(Nadaljevanje s 5. strani.)

dejanske delovne dobe, ob najnižji pokojninski osnovi, znaša 204.361 dinarjev. Pokojnina brez dokupljene dobe bi za to žensko znašala 2.554 dinarjev, z dokupljeno dobo pa 2.895 dinarjev. Prispevek za dokup v istem primeru, vendar ob najvišji pokojninski osnovi, pa znaša 968.530 dinarjev. Pokojnina brez dokupljene dobe bi bila 12.106 dinarjev, z dokupljeno dobo pa 13.720 dinarjev.

Če pa pet let delovne dobe dokupuje možki, ki je star 54 let in ima 35 let dejanske delovne dobe in z najnižjo pokojninsko osnovo, mora za to plačati 186.019 dinarjev. Brez dokupljene dobe bi bila njegova pokojnina 2.554 dinarjev, s to dobo pa 2.895 dinarjev. V istem primeru, ko se pokojnina odmerja od najvišje pokojninske osnove, stane dokup petih let zavarovalne dobe 881.603 dinarjev, pokojnina brez dokupa bi ta čas znašala 12.106 dinarjev, z dokupljeno dobo pa 13.720 dinarjev.

Skupščini so bili predloženi tudi sklepi o še drugih vrstah dokupov zavarovalne dobe. Gre namreč za spremembo 162. člena zakona o pokojninskem zavarovanju, ki je določal, da je rok za možnost dokupa časa kmetijske dejavnosti do 31.12.1988, in spremembe določb 159. in 161. člena tega zakona, ki so določali, da je rok za dokup obrtne, športne (samo vrhunski športniki) in druge dejavnosti do 31. 12. 1986.

S spremembami republiškega zakona, ki so bile sprejete po hitrem postopku, so bili omenjeni člani črtani, tako da bodo ti zavarovanci spet lahko dokupili dobo.

Podrobnejše informacije bomo objavili v naslednji številki našega glasila.

Pred izidom našega časopisa je izšel v uradnem listu Republike Slovenije, št. 18 z dne 11.5.1990, sklep o obsegu in načinu plačila prispevkov za dokup zavarovalne dobe za delavce, katerih delo ni več potrebno, sprejela pa ga je skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije na svoji seji.

Dokup zavarovalne dobe lahko uveljavijo zavarovanci, katerih delo v organizacijah oz. pri delodajalcu ni več potrebno na podlagi kriterijev za ugotavljanje presežkov delavcev v skladu s kolektivno pogodbo.

Obseg zavarovancev, ki imajo možnost dokupa let in način plačila, kot je zgoraj navedeno je skupščina potrdila.

Zavarovavec vloži zahtevo za dokup zavarovalne dobe pri pristojni delovni enoti SPIZ ter priloži dokazilo organizacije, da njegovo delo ni več potrebno, in dokazilo o zagotovljenih sredstvih za plačilo prispevka.

Višino prispevka odmeri za vsakega zavarovanca strokovna služba SPIZ po merilih, ki so že navedeni, ter izda sklep, s katerim določi število dokupljenih let, višino in rok za plačilo prispevka. Zavarovavec je dolžan plačati prispevek v enkratnem znesku v roku 15 dni od prejema sklepa.

Zadeve v zvezi z dokupom let iz naslova presežkov delavcev bodo v Labodu obravnavali sveti tovarn oz. delavski svet podjetja na podlagi zbranih podatkov.

Iz člankov javnih glasil zbrala:
Jolanda Švent, soc. del.

naša mnenja o... alternativnih programih

Na razpis o alternativnih programih je prišlo malo prijav, ker pa je med delavci Laboda gotovo precej idej, smo jih poiskali v Delti.

Pavla Zorman, šivilja v Delti: »Ce govorimo, da hitimo v Evropo, bi se morali tudi pri izkoristku blaga, strojev, ljudi in delovnega časa drugače obnašati. V proizvodnji je sicer delovni čas dobro izkoriščen, v režiji pa bi

se morali približati temu. Vsi vemo, da je preveč režije in zato je tudi pri koristnem zaposlovanju te še možnosti. Kako produktivno zaposliti te delavce? V sami proizvodnji bi bili težko kos zahtevnemu delu, zato bi za take primere in za ustrezno zaposlitev invalidov prav prišli še kakšni enostavni programi, do katerih bi prišli z izkoristkom naših ostankov.«

Nežka Hliš, krojilnica, Delta: »Veliko je takih ostankov, ki bi jih lahko skrojili. Posebno za kakšne otroške bluzice in srajce. Še posebno bele

bluze in srajčke za otroke pogosto iščemo v trgovinah. Lahko bi jih mi ponudili kot poseben otroški program za razne nastope v šolah itd. Če bi bila volja, bi se dalo to lepo speljati.«

Milica Petrovič, šivilja v Delti: »Že v stari Delti je bila praksa, da smo delavci lahko kupili ostanke sukanca in tkanin, pri nas pa kljub mnogim opozarjanjem to še vedno mečemo v smeti. Še povsem uporabne kose dobivamo za čiščenje strojev, kar je škoda. Morda bi s tako zbranim denarjem pomagali sindikatu ali pa ga kako drugače obrnili, saj je pomemben vsak dinar. In človeka

kar srce boli, ko vidi, kaj vse gre v smeti. Tudi ramenski podložki, ki so zelo moderni in zelo dragi, gredo pri nas, če je na njih majhna napaka, kar v smeti, namesto, da bi jih po nižji ceni ponudili delavkam.

Mirjam Lapajne, Zala: »Ostanki so vsi uporabni in gotovo bi tako, kot iz njih delavke same izdelujemo copate, blazinic, prevleke in podobno, lahko kaj podobnega delali tudi v tovarni. Če že ne za prodajo, pa kot darilo. Si-

labod

cer pa so to izdelki, ki gredo tudi lepo v prodajo. Pred leti smo izdelovale mošnjičke, po katerih je bilo veliko povpraševanje, igrače, za katere smo pobrale kroj iz Burde, itd. Veliko je možnosti, samo potruditi bi se morali.»

Ivanka Poljanec: »Delavci v proizvodnji vidimo, da so ostanki še uporabni, saj so lepi, primerni kosi, kvalitetne tkanine in jih uporabimo, kolikor pač moremo. Po našem mnenju je prevelika škoda, da se znajdejo v kontejnerju. Sama sem izdelovala copate, celo prevleke za sedeže v avtu sem si naredila. Vse iz majh-

nih kosov, da pride kot šahovnica. Ne vem, če bi bilo tako delo smiselno v proizvodnji, to morajo ugotoviti drugi. Toda lahko bi kaj takega ponudili tudi za prodajo.

imenovani so izvršilni organi delavskega sveta podjetja

Komisija za kadre in družbeni standard

1. Slavica Putrih, Ločna
2. Katarina Zidar, Libna
3. Nežka Hliš, Delta
4. Milica Jurič, Delta
5. Vesna Maček, Tip-top
6. Barica Smole, Temenica
7. Tatjana Humer, Zala
8. Romana Trpin, strokovne službe
9. Silva Pezelj, strokovne službe

Disciplinska komisija

1. Fanika Zupančič, Ločna
2. Ljudmila Hribar, Libna
3. Jožica Šega, Delta
4. Anton Bernik, Tip-top
5. Globokar Jožica, Temenica
6. Lea Kumer, Zala
7. Milan Šter, strokovne službe

Disciplinski senat

Člani

Ločna

1. Marija Turk
2. Marjetka Hrovat
3. Majda Udovč

Libna

1. Jožica Zorko
2. Anica Božič
3. Majda Kostrevc

Delta

1. Konrad Solina
2. Albina Meznarič
3. Marija Janžel

Tip-top

1. Ivanka Piškur
2. Metelko Anica
3. Jožica Jankovec

Temenica

1. Meta Zorc
2. Renata Štarič
3. Ivanka Šavrič

Zala

1. Nada Mohorič
2. Martina Hvala
3. Daniela Likar

Strokovne službe

1. Nace Praznik
2. Jožica Peče
3. Mira Pleskovič

Namestniki

Ločna

1. Milka Gazvoda
2. Slavka Zupančič
3. Mihaela Blažič

Libna

1. Majda Fuks
2. Jože Florjanc
3. Anica Muhar

Delta

1. Ivanka Ivanuša
2. Štefka Gajšek
3. Irena Korošec

Tip-top

1. Marija Rački
2. Jožica Kastelic
3. Fani Sopotnik

Temenica

1. Majda Gačnik
2. Fani Medved
3. Anica Kaplan

Zala

1. Olga Tušar
2. Olga Žonta
3. Jožica Šubic

Strokovne službe

1. Andreja Švajger
2. Brigita Zalokar
3. Janez Rotar

Katarina Zidar iz Libne (desno), predsednica komisije za kadre in družbeni standard, in Vesna Maček iz Tip-topa, namestnica predsednice te komisije.

vprašanje — odgovor

Iz Temenice prihaja vprašanje, na kateri organ se lahko pritoži delavec proti sklepu sveta tovarne?

Odgovor je pripravila **Mojca Novak** iz pravne službe:

Statut podjetja Labod v 42. členu določa, da delavski svet podjetja kot najvišji organ upravljanja

podjetja obravnava in odloča o zahtevah za varstvo pravic delavcev, razen v primerih disciplinske odgovornosti. V teh primerih po 54. členu statuta delavec vloga ugovor zoper sklep sveta oz. direktorja na disciplinski komisiji, ki kot organ 2. stopnje obravnava in odloča o teh ugovorih.

bucike

kava v ilegali

Tako po proizvodnjah kot tudi po pisarnah je kava v ilegali. V času, ki ni določen za to opojno pijačo, jo kuhamo tu in tam, ponavadi pa na skrivaj in v kaj neprimernih prostorih. Tako kuhanje zahteva pravo organizacijo. Skupina straži, če se bo pojavil kdo, ki uradno preganja to početje in ki je hkrati v privilegiranem položaju, kar se tiče kave, saj jo lahko dobi, kadar jo naroči. Ostale potem kuhajo, organizirajo itd.

Ne le nevarnost požarov, nesreč, gre tudi za sam način, za izgubo časa in moči, ki jih dnevno vlagajo te ljubiteljice kave v to skrivno početje.

Velikokrat smo se že spraševali, zakaj ne bi bila kava na razpolago skozi cel delovni dan. Tako kot si kadilke privoščijo svojo cigareto, bi si naj

tudi tiste delavke, ki jih kava tako mami, privoščile kavo, ko jim ta zadiši. Če bi bilo to urejeno, bi šlo za pitje kave mnogo manj časa, kot ga gre sedaj. Pa še brez nevarnosti bi bilo in bolj bi zalegla, saj ne bi bila popita v tako »nevarnih« okoliščinah.

Končno gre za početje delavk, to pa je »v službi« dobrega dela. Človek ni kot stroj, ki mu določiš in odmeriš »gorivo«. Akcije nekaj časa nazaj, ko so »odgovorni« zaplenjali lončke, preganjali te »kršilke« itd., niso bile uspešne. In nikoli tudi ne bodo.

Zato bi bilo zares najbolje, da bi omogočili vsakomur, ki si kavo želi, da jo lahko tudi spiije. Bilo bi najbolj varno, najbolj »fair« in tudi najracionalnejše. Človeku je treba priti nasproti, mu prisluhniti, ga spoštovati tudi skozi razumevanje njegovih osebnih potreb.

razmišljanje

»Če tehnične službe ne naredo vsega, kar bi morale, da bi lahko delavka za strojem čim boljše, lažje in uspešneje delala, so kaj hitro kritizirane. Če pa službe, ki so dolžne skrbeti za človeka, tega ne delajo, kot bi morale, ostane to nezabeleženo,« sta razmišljala **Ivan Murko** in **Lojze Ceglar**. K takemu razmišljanju ju je, kot pravita, spodbudila ne le lastna situacija, ampak tudi splošno stanje. Saj vemo, da imamo veliko presežkov. Med temi so tudi primeri, ki bi bili s pravočasnim ukrepanjem lahko že razrešeni, saj je med temi veliko delavcev tik pred upokojitvijo. Oba sta »stara« labodovca in tik pred upokojitvijo. Lojze Ceglar pripoveduje, da bi lahko že omogočil svoje delovno mesto mlajšemu človeku, če bi bil takrat, ko je bil še čas, pravočasno obveščen o možnosti dokupa let. »Premalo so seznami, kdo je bližje upokojitvi in kdaj bo izpolnjen kateri od pogojev. Za slehernega človeka bi morali poskrbeti tudi tako, da bi mu omogočili doseči čim boljše pokojnino. V nekaterih podjetjih imajo prakso, da starejšim delavcem izplačujejo dodatek, druge so ti premeščeni na boljše delovno mesto itd. Pri nas vemo, da denarja ni, bi pa lahko z več pozornosti in resnične skrbi opozorili na možnost dokupa ali kakšne druge poti, da bi zagotovili človeku zares pravo skrb.«

Razmišljanju se je pridružil tudi Ivan Murko. Sam pravi, da je prikrajšan, ker je, kljub resni bolezni, s katero bi lahko uveljavljal invalidsko upokojitev, rok za to zamudil. »Podrobnosti iz zakonodaje nisem poznal, menim pa, da bi jih morale poznati naše ustrezne službe in me na te opozoriti. Tako sem sam iskal

poti in zvedel, da sem za invalidsko upokojitev dva meseca prepozen. Sicer ne bom na zgubi pri denarju, vendarle bi lahko v drugem primeru človek zaradi tega trpel veliko razliko v pokojnini.«

Zato dobronamerno opozarjata oba prizadeta, da morajo vsi, ki so dolžni po službeni dolžnosti skrbeti za delavca, iskati zanj najustreznejše poti, mu povedati, kaj mu zakon omogoča, ga napotiti na pravi naslov. »Premalo je samo statistika, če ta prihaja iz naslova, ki bi bil dolžan skrbeti za človeka. Potrebno bi bilo več pogovorov s starejšimi delavci, več osebnih stikov.«

Lahko pa je slika tudi obratna. Primer najdemo pri **dodatku za invalidnost**. Člen pravilnika pravi, da pripada invalidu dodatek, v tolmačenju člena, ki ga pa marsikdo, ki bi to moral storiti, ni prebral, pa je pojasnilo, da je invalid lahko deležen dodatka le v primerih, ko ne dosega rezultatov oz. bi zaradi slabših delovnih rezultatov bil prikrajšan pri plači. Kljub nekaj javnih vprašanj v našem časopisu, v katerih so predvsem delavci Tip-topa opozarjali na primere, ko z invalidskim dodatkom nekateri invalidi presegajo plačo, ki bi jo prejeli za redno delo, je bilo vprašanje šele pred nedavnim rešeno. Zapletov in zamer pa je bilo v proizvodnji zaradi tega veliko. Kajti ne velja le člen pravilnika, ampak je treba prebrati tudi tolmačenje, ki vsebino tega šele postavlja na pravo mesto.

Najtežje je delati z ljudmi. Odgovornost, ki jo nosi tako delo, je velika. Posledice pri nepravilnostih ali nedoslednostih, zamera in zagrenjenost, tega se ne da zlepa zbrisati. Še čas je tem težavam težko kos.

Zapisala L. J.

razmišljanje ob članku

1. Ob vsebini članka ugotavljam, da se še vedno ob presoji, kritizerstvu in ocenah najraje izražamo z nedoločniki in v množini. Resnica in konkretnost včasih tudi zaskeli. Toda sedANJI in prihodnji čas terja od posameznika, da je konkreten in z utemeljenimi izjavami. Vsaka kritična spodbuda (ugotovitev dejanskih napak) je impuls strokovnim delavcem, da se kvaliteta dela izboljša in da so akcije hitrejše. Ob zaključni misli članka pa naj osvežim spomin, da delajo z ljudmi tako direktorji, vodje in organizatorji dela (brigadirji). Če pa je avtor članka meril le na kadrovske službe, pa je le-ta dolžna vestno opravljati dela s kadrovskega področja. Osebnostne probleme pa mora kot zaupnost dostikrat zadržati zase in ob pravem času in pred pravim subjektom te vsebine posredovati.

2. Z obema sodelavcema v članku je imela razgovor tudi vodja kadrovske službe. Smisel razgovora je bil razjasniti dvome, pomanjkanje skrbi za ljudi, delavce, prepozne informacije o pogojih za upokojitve, premajhna skrb za materialno zaščito starejših delavcev in drugo, zato tudi nekaj pojasnil s kadrovskega področja.

3. Kadrovska služba je vse delavce sproti obveščala o novostih zakonodaje s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja prek glasila Labod, prek organov upravljanja in ustno z zainteresiranimi delavci. V zadnjih letih (od 1988. leta) je bil aktualen dokup let iz naslova kmetijske dejavnosti. Akcijo smo vodili prek glasila in poslovnih sekretarjev v letu 1988 in 1989 ter posameznim in zainteresiranim delavcem tudi pomagali dokupiti do dve leti; po 31.12.1989 do

kup iz tega naslova ni bil več možen.

V letošnjem letu pa smo za kolegij direktorjev (12.1.1990) zbrali podatke o vseh delavcih, ki imajo do 1995 leta možnost upokojitve (predčasno, starostno, s polno pokojninsko dobo) in skoraj z vsemi vodili razgovore. Izločeni so bili tisti, ki so po mnenju direktorjev tovarn še nujno potrebni. Prav tako v tej številki glasila objavljamo sklep SPIZ o dokupu let iz naslova preseženih delavcev, ki ga je sprejela skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije in ki je objavljen v Ur. listu RS, št. 18/11.5.1990. Konkretno za Ceglarja je bilo stališče direktorja tozdr Commerce, da je še potreben. Ceglar se je aprila 1989 zanimal za dokup treh let vajeniške dobe, kar smo reševali na SPIZ Ljubljana. Po veljavni zakonodaji se ta doba ne more dokupiti, o čemer smo ga tudi obvestili.

Ob možnosti dokupa iz naslova kmetijske dejavnosti se ni javil, drugačen dokup pa do sedaj ni bil možen. Glede višine osebnih dohodkov (odnos do starejših) ni pristojna kadrovska služba, zavzemala pa se je za dvig osnove vsaj za 5 let pred upokojitvijo.

In ne nazadnje, s slehernim človekom, ki je želel, je bil opravljen razgovor, bodisi zaupen ali pa so bile vsebine posredovane naprej.

Glede razmišljanja Murka pa tole:

Delavec je najprej sam dolžan, da poskrbi za svoje zdravje in počutje, nadrejeni pa ga lahko na to opozarja, socialni delavec pa spremlja. S tem mislim, da v kolikor se je zdravstveno stanje Murka od ocene invalidnosti leta 1984 do sedaj slabšalo, bi moral sam oziroma skupaj z lečečim zdrav-

nikom sprožiti ponovni invalidski postopek.

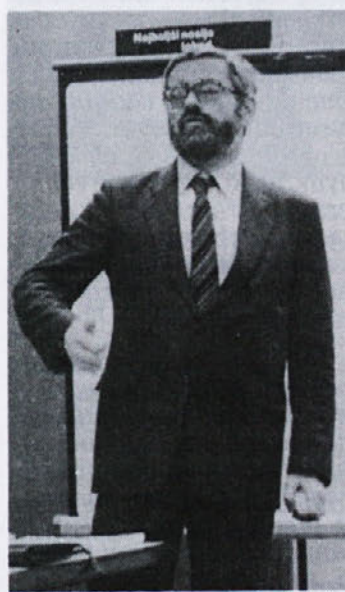
Invalidska komisija poda izvedensko mnenje o zavarovančevi preostali delovni zmožnosti in morda celo o izgubi delovne zmožnosti — invalidski upokojitvi. Pri tem odloča zdravstvenostanje, delovna doba.

Ni mogoče z gotovostjo trditi (kot trdi Murko), da bi ga ob invalidskem postopku upokojili. SPIZ Ljubljana Murka na kontrolne preglede ni vabila, potrdili pa so mnenje, da bi moral sam spremljati svoje zdravstveno stanje in ob poslabšanju uvesti po-

novni pregled na invalidski komisiji, kar pa ni storil. Z njim smo se (kadrovska služba, lečeči zdravnik) nekajkrat pogovarjali o zdravstvenem stanju, počutju in sposobnosti za opravljanje 4-urnega dela, vendar ni bilo razvidno do sedaj, da se želi upokojiti.

V vsesplošni krizi, ki vpliva na razpoloženje človeka — delavca bomo morali vsi postoriti več, da obdržimo normalno razpoloženje in dobre delovne odnose.

**Nenadič
Zalokar**

»Potrebujemo umske dvo-metraše,« se je slikovito izrazil sodnik Franc Mazi na seminarju za delegate delavskega sveta.

»Ni vseeno, kako prikazemo podatke iz periodičnih obračunov, kajti ob bilanci uspeha mora biti tudi bilanca stanja,« je nazorno in s primeri iz prakse pojasnjeval mag. Andrej Četinski udeležencem seminarja.

Za delegate delavskega sveta podjetja in vodilne delavce je bil organiziran zanimiv seminar. Vsebine so bile tako zanimive in aktualne, da ni bilo nikomur žal proste sobote.

moda že misli na jesen

V nekaj naslednjih številkah Laboda bomo predstavili modo za jesen. Za prvi prispevek smo izbrali krila in obleke, kakršne svetovni modni trendi priporočajo, oz. kar narekujejo za jesen. Obleka dobiva na veljavi. Ker pa dlje ni bila aktualna, ji dajemo prednost.

OBLEKE

Prave enodelne obleke imajo v sezoni 90/91 nove možnosti. Več poudarka imajo, ker naglašajo žensko individualnost.

Po videzu so dnevne obleke sproščene in udobne, v obliki črke H ali A, le dvodelne so krojene ali s poudarjenim ali s spuščnim pasom. Ramena so pri vseh oblikah naravno okrogla, lahko pa jih dopolnjujejo tudi gube.

Obleke za popoldne pa ozko oprijemajo telo z ovijačo širino in s poudarjenimi detajli, kot so šal ovrtniki, nabrani V izrezi, bogatejši pari gumbov itd.

Kot puloverji so modelirane športne obleke v X liniji ali različne »kankan« obleke z visokimi pasovi. Tu najdemo šal ovrtnike razširjene celo v kapuce, kar sodi h karakterističnim detajlom tega stila.

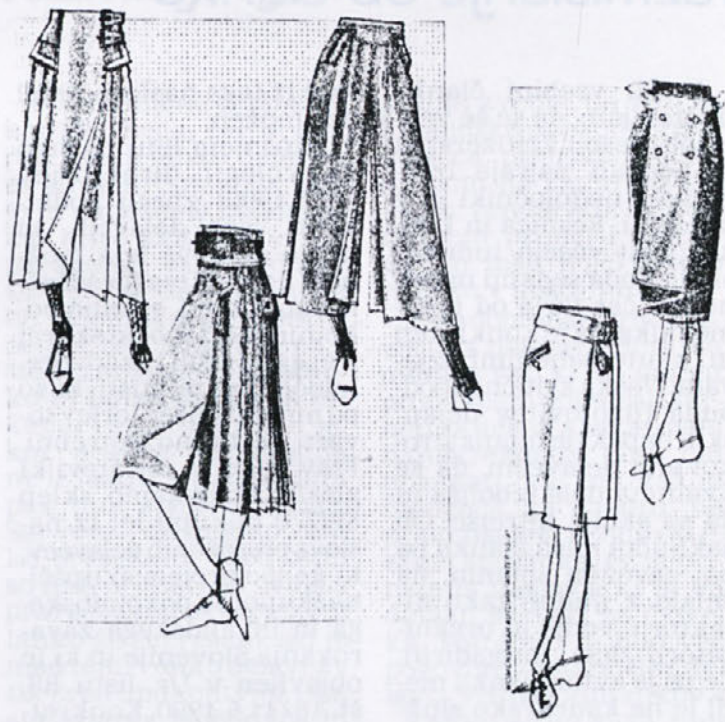
Ponovno so aktualne tunike, ki jih nosimo h krilu ali k hlačam. Te so pogosto oblikovane v obliki A, sodijo pa seveda k ozkemu spod-

njemu delu oblačila. Predvsem hlače občutno izgubljajo širino in so vse bolj oprijete.

Novost med oblekami so obleke-krila, ki so kombinirana s puloverji ali bluzami (spominjajo na 60. leta). Oblikovana so po telesu in to v obliki gub in zavojev, pri čemer je spodnji del lahko podložen v gube. Izrezi pri teh obelkah so ali V ali štirioglati.

Popularni so tudi dvo- ali enodelni srajčni tipi oblek z opaznimi uniformnimi detajli. Bizanc ali mističnost, ki je močno prisoten stil letošnje jesenske mode, je pri teh oblekah čutiti pri metalnih dodatkih in gumbih, ali ton s tonom vezenih detajlih na ovrtnikih, pasovih. Veliko je obrob, aplikacij, efektnih šivov, našitkov... Tu je veliko jerseja. Kratki ali pa dolgi zgornji deli teh oblek so v vseh različnih dolžinah krojeni po telesu navzdol ali navzgor.

Še en poudarek velja detajlom: svetlikajoči so in so tudi čez dan tako povsem saumoumevni. Veliko je tudi cofastih vstavkov, volnenih franž, pletenja. Najdemo tudi precej čipk, dodatkov v žametu ali ploskemu bukletu, tako pri ovrtnikih kot zapestnikih. Pomembni so dekorativni gumbi, novost pa so kapuce ter izbrana ogrinjala iz rute.

KRILA

Poudarjena individualnost ne daje prednosti nobenemu kosu oblačila, daje pa možnosti, da se vsak kos pokaže v svojih pisanih variantah. Zato so aktualna krila različnih oblik in dolžin. Vendar pa so prodajna krila, ki so optično ozka in segajo do kolen. Čim širši pa je pas oz. krilo, toliko daljše naj bi bilo. Za tiste, ki imajo rade avantgardo, je še vedno aktualno krilo, ki sega do gležnjev, izrazito dolga krila v stilu guvernant pa so izginila s tržišča. Ozka in do kolen segajoča krila so popularna, ponujajo pa se tudi v novih materialih, kot je na primer žoržet.

Športna moda se vrača in v tem stilu so z detajli obogatena ozka krila. Visoki pasovi so polni detajlov — visoko zapenjanje, zavezovanje, dekorativni pasni trakovi, vidni šivi. Linije so različno oblikovane, grafične so tudi pogoste. Tu so žepi s poklopki, asimetrične gube, plise vstavki, golf gube, razni efekti... Ob vsem tem pa še veliko gumbov.

Hlačna krila segajo do kolen ali do meč in imajo očiten športen nadih. Hlačno krilo

je skrito v gubah, pas je pogosto širok. Žepi so oglati s poklopki, sedla poudarjajo telo.

Zvončasta krila imajo narobovih izpostavljenost širino, ta pa je lahko izpostavljena tudi pri ravnih krilih, seveda če ima ženska ožje boke. Sicer pa krila nasploh pridobivajo nadomestno širino z gubami in pliseji, rol gubami, nabiranjem, ki se ujema v sedlu. Športen in naraven videz pa poudarjajo tudi efekti v obliki in grafični detajli.

Detajli imajo močno vlogo tudi pri krilih, ki v prekrižanih oblikah segajo do kolen. Ta so ponavadi v etničnem stilu, pri katerih je poudarek tako na materialu kot na detajlih. Tu so popularni široki robovi, bordure, metalizirane ali volnene franže na robu, linije šivov, volneno pletenje na burdurah ali tudi v pasu. Podložen kockast material daje tem krilom, ki naj bi jih nosile h pletenim hlačam, nov izraz.

Tudi za krila so pomembni gumbi, predvsem metalni. Ti so za zapenjanje v pasu, lahko pa so na žepih, ki jih najdemo tudi na hrbtni strani kril. Nova doba razcveta pa prihaja tudi za krila — obleke.

povzela I.B.

o letovanju z več zornih kotov

Osrednja tema komisije za kadre in družbeni standard je bila razdelitev počitniških kapacitet. Ob tej temi se je razvila živahna razprava, ki jo velja povzeti.

— Mnenja mnogih tovarn govore o pobudi, da bi se vrnili iz kolektivnega dopusta na star način koriščenja LD, s čimer bi lahko veliko več delavcev letovalo v naših kapacitetah, predvsem na Lošinju. Te želje so delavci izražali tudi v anketi. Tako, menijo v tovarnah, bi se izognili dragim najetim kapacitetam, omogočili delavcem Laboda, da razpolagajo z večjim deležem svojega dopusta.

Ker smo se odločili za kolektivni dopust na priporočilo takratnega tozda Commerce, ki je utemeljeval to odločitev kot nujno organizacijsko in gospodarsko potezo, pričakujejo delavci določene analize, ki bi povedale, ali je kolektivni dopust do sedaj dajal pričakovane rezultate, ali pa bi se vendarle bilo bolje vrniti k prvotnemu načinu letovanja. Kajti za vsako odločitvijo je treba videti

najprej ekonomski učinek.

Anketa je pokazala, da si žele delavci Laboda letoovati, če že ne v lastnih kapacitetah, vsaj v najetih v Istri oz. severnem delu Jadrana. To pa je najdražje jadransko področje, zato letos tem željam ne moremo povsem ustreči. Tako je največ najetih kapacitet na srednjem Jadranu. V anketi pa so se tisti, ki so že letovali v najetih kapacitetah, večinoma izrekli, da so zelo zadovoljni.

Sicer pa je treba vedeti, da so naše počitniške kapacitete že dokaj stare in da zahtevajo ogromno denarja za vzdrževanje. Ne samo oprema — od hladilnikov, ki se kvarijo, do postelj — tudi stavbno pohištvo bomo morali obnavljati. Tu gre za tako visoke vsote, da se bo treba resno vprašati, ali bomo zmogli te stroške v prihodnje. Vendar se bomo morali truditi za to. Vprašati se tudi moramo, ali so ti stroški smotni glede na to, da vendarle te objekte koristimo le nekaj mesecev na leto. So pa v zadnjem času pogo-

stejši primeri, ko podjetja počitniške kapacitete prodajajo, ker je vzdrževanje predrago.

No, to so razmišljanja za nadaljnje odločitve okoli letovanj. Za letoš-

njo delitev kapacitet pa velja poudariti mnenje strokovnega delavca za to področje, Jožeta Muhiča, da je zanimanje nad pričakovanim, in da je bilo treba kar 30% prošenj zavrtni.

majda dular

Po 31 letih dela v Labodu se je upokojila Majda Dular. Bila je dolga leta glavna knjigovodkinja podjetja, v zadnjih petnajstih letih pa knjigovodkinja za Commerce, ki je prav za to področje najzahtevnejši in najboljšeje.

Mnoge viharje je previharila v Labodu. »Tastari labodovci« vedo povedati, da je Zdravko Pe-

tan, ki je prišel kot sanator v Labod, najprej poiskal Majdo na novem delovnem mestu, saj je prekinila delo v Labodu zaradi brezperspektivnosti. Tako Majda Labodu ni mogla uteči... Zato upamo, da se bo še vračala, čeprav se je bati, da — kot večina upokojencev — ne bo imela kaj dosti časa. Sedaj je napočilo njeno obdobje, ko si bo lahko privoščila vse, kar ima tako rada — od kulture do narave in zdravega življenja.

iva moro

Prisrčno slovo ob upokojitvi Ive Moro iz Ločne, ki je bila dolga leta briga-

dirka v likalnici. Direktor in vodja proizvodnje sta ji povedala nekaj hudo-mušnih besed in pridala temu ustrezno knjigo, da je bilo slovo bolj veselo.

cene letovanja

kraj	cena na dan za delavce Laboda z druž. člani	soletovalci	ostali
NEREZINE	40,00	60,00	80,00
SAVUDRIJA	40,00	60,00	—
PRIKOLICE	35,00	60,00	—
najete kapacitete	45,00	70,00	—
PIROVAC polni penz.	115,00	150,00	—
SUTIVAN pol penzion	195,00	300,00	(tur. taksa vračunana)
ČATEŽ polni penzion	160,00	260,00	—
LJUBELJ	40,00	40,00	—

PODKOREN dnevni najem 120,00 + turistična taksa

Za letovanje v ostalih krajih je taksa posebej obračunana.

nagradna uganka

Tokrat je žreb določil, da prejme **nagrado, ki jo prispeva Temenica, Zdenka Žokalj iz Libne**. Odgovor je bil pravilen — le Temenica še izdeluje v Labodu moška oblačila, in to za izvoz. Nagrajenko je izžrebala Rozina Kum.

Naše novo vprašanje:

Kolikokrat smo v Labodu organizirali ex-tempore? Za lažji odgovor naj povemo, da smo lansko leto imeli jubilej. Odgovore pošljite do torika, 29. maja. Če boste izžrebani, vas čaka čudovita nagrada — pečnica z reliefom laboda. Umetniško delo, ki je Labodovo reprezentančno darilo.

kresovanje in srečanje na Sromljah moramo zadržati

Libna pripravlja tradicionalno majsko kresovanje. Tudi letos se je potrudil njihov sindikat in kljub nekoliko manjšemu odzivu so se imeli na Sromljah zares lepo. Za delavce Libne je bil večer zastoj, za njihove družinske člane pa so prispevali po 20 dinarjev.

Mirica Debeljak, sindikalna poverjenica, je pohvalila dobro jedajo in vse, kar sodi poleg, saj so se sromeljski gostitelji zopet potrudili. Da pa bi bil kres zares taprav, so poskrbeli tudi za petje, veselje ob ognju, za rakete

in celo salve iz lovske puške.

Vsi, ki so kresa udeležili, žele, da bi s to obliko nadaljevali in da bi se kresovanju pridružili tudi delavci iz Novega mesta pa tudi občinska struktura. Ob bojazni, da gredo take prireditve vse bolj v pozabo, **pa opozarjajo na Labodov 25. maj na Sromljah**. »Morali bi zadržati te redke oblike družabnosti, jih negovati. Saj se končno samo na Sromljah lahko srečamo delavci Laboda, se med seboj spoznavamo, zblizujemo,« pravi Mirica Debeljak.

seme in pleve

Šlager iz Zale

Že od leta 1983, ko je republiška inšpektorica zahtevala nujno rešitev likalnice v Zali, pišemo o tej nalogi. Letos naj bi zaključili s »papirnatimi« pripravami. Idejni projekt je bil sicer že pred leti izdelan, možnosti za gradnjo pa ni bilo. Zato je treba ponovno urediti vse okoli projekta in počakati na drugo leto, ko naj bi bila končno na vrsti tudi Zala.

Tekmovanje lažnivcev

Na letošnjem tekmovanju lažnivcev na Mirni so se Slovenci izkazali tudi na tem področju. Med zmagovalci (ti so bili v različnih kategorijah, od

političnih do ljudskih laži) se je znašla tudi ta laž: »Sosed, ki je na božični večer nabral gobe, je v leseno nogo pičila kača. Noga mu je tako močno zatekla, da so mu jo morali odžagati. Iz nje pa so dobili 21 metrov drv.«

Kaj menite, je tudi med nami kak dober konkurent tem zmagovalcem?!

šopek modri

Nihče ni dovolj izobražen, da molčati.

LAB

5704/1990

(A. Bardorg)

Po ukazu dobro — ni dobro.

(Turgenijev)

Večina ljudi je bolj sposobnih za velika, kakor za dobra dela.

(Montesquieu)

andrej rozman: DUMA

Povsod je moj dom —
moj dom je povsod.
To ni košček tal,
ampak srajca Labod.

Kjerkoli bom hodil,
povsod bom doma,
ker imel bom na sebi
domač kos blaga.

Čeprav bom zatajil
svoj jezik in rod,
pred tujcem ne bom dal dol —
srajce Labod.

Slavica Tomič iz ljubljanskega dela strokovnih služb nam je poslala to satirično pesem, ki jo je mladi pesnik Andrej Rozman izdal v izbirki »Smetano na jagode«. Ker si je v svoji satrični Dumi »izposodil« prav Labodovo srajco, jo objavljamo. Zanimivo pa bi bilo prebrati celo knjigo, saj velja Andrej Rozman za enega najostrejših satirikov oz. kritika današnjih družbenih razmer.

večglasno petje

Tudi v našem političnem sistemu smo začeli peti večglasno, se je slikovito izrazil o večstrankarskem sistemu pesnik Tone Pavček. »Peti večglasno pa ni lahko, čeprav je, če je petje ubrano, to lahko veliko lepše in bogatejše kot pa enoglasno.« Da bi se ti različni toni ubrali v harmonijo, ki bi bogato zadonela!

labod

Izhaja tritedensko v nakladi 2350 izvodov

Odgovorna urednica:
Lidija Jež

Grafična priprava:
DIC tozd Grafika

Tisk:
Tiskarna »Novo mesto«